

ЦЕНТР ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПІДТРИМКИ ВІНАХІДНИЦТВА

Центр інформаційної підтримки винахідництва (ЦППВ) Харківської державної наукової бібліотеки ім. В. Г. Короленка (ХДНБ) заснований у відділі технічної літератури (тепер відділ науково-інформаційного забезпечення інноваційних процесів, ВІП) 27 квітня

2006 р. Цього дня відбулася його презентація на круглому столі, присвяченому Міжнародному дню інтелектуальної власності.

Робота ЦППВ спрямовується на активізацію творчості винахідників, науковців, фахівців-виробничників, а також студентської молоді. Завдання центру: інформаційне забезпечення науки і техніки, популяризація наукової та винахідницької діяльності, сприяння розвитку культури інновацій та творчості, пропагування фондів бібліотеки та відділу, формування читацької культури, ознайомлення відвідувачів та віртуальних користувачів з діяльністю відділу. Цільова аудиторія Центру розподіляється на дві групи. Перша – це науковці, фахівці-виробничники, які мають власні винаходи та раціоналізаторські пропозиції; друга – студентська молодь.

У роботі ЦППВ використовуються просвітницькі заходи, інформаційні ресурси, різноманітні послуги.

Для винахідників і патентознавців проводяться заходи з підвищення кваліфікації, набуття теоретичних і практичних знань та обміну досвідом у галузі інтелектуальної власності та винахідництва.

У читальному залі відділу, а також за межами бібліотеки, організовуються дні патентознавця, дні інформації, круглі столи, семінари та науково-практичні конференції, тижні винахідника і стандартизатора,

готуються тематичні виставки та тематичні добірки, виставки нових надходжень, віртуальні виставки, лекції патентного повіреного.

Центр надає винахідникам допомогу в проведенні патентного пошуку, а саме: визначення класифікаційних індексів Міжнародної патентної класифікації (МПК), використанні річних бібліографічних покажчиків, а також кумулятивних відповідно до редакцій МПК, проведенні нумераційного пошуку патентів, систематичного або іменного, пояснення алгоритму пошуку у базах даних, наявних у відділі та розміщених в інтернеті, а також у фондах описів винаходів на паперових носіях і реферативних бюлетенях (вітчизняних, держав СНД та країн світу), представлених у вільному доступі в читальному залі відділу. Патентним повіреним надаються консультації з експертизи, реєстрації авторського права та об'єктів промислової власності: винаходи, товарні знаки, корисні моделі, промислові зразки, комп'ютерні програми та бази даних.

Досвід проведення інформаційно-просвітницьких заходів, наявність фонду патентної документації та методичної літератури забезпечує безперервний процес підвищення професійних та освітніх компетенцій патентознавців, винахідників, науковців та студентів. Для обслуговування другої групи цільової аудиторії Центру створений проєкт [«Школа молодого винахідника»](#). Його слухачами є студенти ЗВО, коледжів і школярі. У межах проєкту проводяться майстер-класи, тренінги з інформаційного супроводження інтелектуальної власності, презентації винаходів, інтелектуальні квести тощо.

ЦППВ бере участь у просвітницьких заходах, що проводяться у місті. Серед них – фестиваль інтелектуальних видів спорту «Інтеліада», організований міським департаментом у справах сім'ї, молоді і спорту. У читальному залі ВІП проводяться дні науки спільно з [Харківським національним університетом ім. В. Н. Каразіна](#), Національним медичним

університетом ім. О. О Богомольця, тренінговими центрами Invest та Zero Waste.

Співробітники центру беруть участь в організації Всеукраїнської олімпіади зі спеціальності «Інтелектуальна власність». Другий етап олімпіади відбувається у читальному залі відділу – це науково-практичний семінар «Актуальні питання інтелектуальної власності в Україні», в якому беруть участь понад 100 студентів та викладачів ЗВО. Початківцям-винахідникам надаються навчальні посібники та монографії, база даних власної генерації «Винахідництво. Стандартизація. Сертифікація», що дозволяє отримувати бібліографічні відомості з фонду періодичних видань ВІП.

Учасникам Школи молодого винахідника пропонується участь у конкурсі «Молодий новатор Харківщини», який щороку організовується спільно з Харківською обласною радою Товариства винахідників і раціоналізаторів (ХОРТВіР). Підсумки конкурсу підбиваються на круглому столі до Міжнародного дня інтелектуальної власності. ХОРТВіР нагороджує переможців конкурсу грамотами та дипломами за кращий винахід та кращу наукову роботу.

Працівники Центру спільно з партнерами організовують і інші конкурси. У 2015 р. в ХДНБ відбулася Міжрегіональна виставка-конференція винахідницького мистецтва «Ukr.tech.fest». Ініціатором конкурсу є винахідник, науковець Іван Бондаренко (громадська організація «Регіональний центр науково-технічного розвитку»). Конкурс проводився онлайн, фінальний етап – у бібліотеці. У фіналі були представлені 15 інноваційних проєктів (Харків, Київ, Чернігів, Львів, Полтава, Мелітополь), відібраних експертною комісією з понад 80 наданих заявок.

У 2016 р. відбувся регіональний конкурс «Винахідники Харківщини і перспективи реалізації її винаходів в Європейському Союзі». Конкурс був

підготовчим етапом для участі в Європейській програмі підтримки малого і середнього бізнесу (COSME).

У 2020 р. працівники Центру спільно зі Спілкою наукових та інженерних об'єднань України за підтримки Харківської обласної державної адміністрації та Служби автомобільних доріг у Харківській області оголосили конкурс «Інноваційні технології і обладнання в дорожній галузі». Конкурс не має обмежень за віком, заявки на участь приймаються від усіх регіонів України.

Співробітники Центру беруть участь у міжнародних, всеукраїнських та регіональних конференціях. Багато років поспіль Центр був учасником міжнародної наукової конференції «Співробітництво для вирішення проблеми відходів». До заходу експонується виставка науково-технічної літератури, а також розповсюджуються каталоги виставки «Утилізація відходів», укладені співробітниками Центру для цієї конференції.

З 2011 р. Центр є учасником Міжнародної науково-практичної конференції «Лібермановські читання», у 2016 р. конференція за темою «Економіка та інноватика: розробка дорожньої карти економічного розвитку України» проходила у читальному залі ВІП у співпраці з проректором з наукової роботи та міжнародних зв'язків Харківського інституту управління М. М. Назаряном.

У 2013 р. була організована міжрегіональна науково-практична конференція «Космонавтика: історія досягнень та крок у майбутнє». До участі запрошено Дніпропетровську обласну універсальну наукову бібліотеку ім. Первоучителів слов'янських Кирила і Мефодія та користувачів цієї книгозбірні, спілкування з якими відбувалося за допомогою скайп-зв'язку. В організації та проведенні конференції також брали участь представники громадського координаційного комітету «Харків ракетно-космічний», які підготували узагальнені рекомендації конференції. Співробітники Харківського державного авіаційного виробничого

підприємства представили музейну експозицію, присвячену Ю. О. Гагаріну та внеску заводу в розвиток космічної галузі.

З 2006 р. і дотепер у читальному залі відділу спільно з ХОРТВіР щороку організовується науково-практична конференція «Проблеми винахідницької та раціоналізаторської діяльності в Харківській області» за підтримки [Департаменту науки і освіти ХОДА](#).

У 2016 р. спільно з ГО «Регіональний центр науково-технічного розвитку» і її директором І. В. Бондаренком була організована Всеукраїнська науково-практична конференція «Екологічна безпека: проблеми та пропозиції».

Багато заходів проводиться клубами за інтересами, які працюють у читальному залі відділу. Клуб «Екологія та енергетика» організований співробітниками Центру спільно з партнерами – ГО «Енергія миру» та [національним природним парком «Слобожанський»](#). У межах роботи клубу відбуваються майстер-класи з сортування та утилізації сміття «Сонячний колектор власними руками», круглий стіл «Екологія мегаполісу».

Найбільш активно працює клуб «Громадські ініціативи». Його керівником є заслужений винахідник України Ф. Ф. Белов. В межах роботи клубу організовувався цикл лекцій з правозахисної тематики, створений «Науково-промисловий союз територіальних громад Харківщина», з ініціативи якого проводилися науково-практичні семінари та конференції «Інвестиції в інновації. Практика в реальному часі», «Інноваційні технології альтернативних автономних енергосистем» та ін.

Статті про діяльність ЦППВ публікуються в періодичних виданнях «Інтелектуальна власність», «Винахідник і раціоналізатор України», «Освіта і право», а також у біобібліографічних покажчиках серії [«Винахідники Харківщини»](#), віртуальних виставках. Поziціонування бібліотеки, просування її послуг – одне з основних завдань ЦППВ. У фейсбуці створена

[сторінка ВІП](#), де є друзі і партнери, а також відкрита група [«Бібліотеки: Схід-Захід»](#) для обміну досвідом, просування послуг, пошуку партнерів.

Діяльність ЦППВ побудована на використанні краудсорсинг-технологій. Прикладом втілення краудсорсингу є створення логотипу [Фестивалю науки](#) студентами Харківської державної академії дизайну і мистецтв або організація інтелектуального лекторію з постійним лектором Е. І. Городецькою, яка щороку на замовлення Центру готує нові лекції.

Співробітники Центру нагороджені грамотами Державної служби інтелектуальної власності України, [Департаменту науки і освіти ХОДА](#), ХОРТВіР, [Національного технічного університету «ХПІ»](#), Харківського національного університету повітряних сил ім. І. Кожедуба, Аерокосмічного ліцею «ХАІ», Національного наукового центру «Інститут ґрунтознавства та агрохімії ім. О. Н. Соколовського» НААН України, ТОВ «Інмайстерс», [Національного природного парку «Слобожанський»](#) та ін.

Прохорова Віра Григорівна

Статтю створено 7.07.2020